

שור שנגנה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

נאמר כן טוב. גבי כיצור אצ ואס דכתיב בה"ל למען ייטב לך:
ופסח זו. טי"ת שכתובה ראשון בתורה נאמרה לטובה: **הספד.**
מיצה זו לזכרה הראשון: **כאן שנה.** במשנה זו דקמני כלאים נוסב
בעופות למדנו דכל עופות כלאים זה צוה מין בשאינו מינו:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני
למה נאמר בהם טוב ^אשאלני אם נאמר בהן
טוב ^באם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב
אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי
שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה
בקי באגדה אזל לגביה א"ל ממנו לא
שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר
נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא
ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי
חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן
להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום
פסקה טובה מישראל א"ר ^גיהושע הוראה
טי"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא
משום דכתיב טוב אימא ^דומאטאיה
במאטאי השמד חד טי"ת קאמרין אימא
^הטומאתה בשוליה טי"ת ב"ת קאמרין
אימא ^וטבעו בארץ שעריה אלא הואיל
ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית

טווס. פווא"ן בלע"ז: **פסיוני** מין
שלי שקורין פירדי"ן: **קועיה.**
מרטומו ב"ק בלע"ז: **טייעא.**
ערבי: אלס **קועיה.** נוארו עז:
קטין. דק: **ניליו מנחון.** ב"י
הזכרות ניכרין בנאוו הבר מנחון:
בשיחא. בטעינה אחת. אוו בר אינו
טוען ב"ה שיה עד שחלד את
הראשונה: **הנהיג בעיזא ושיבטא.**
קשר קרון לעז ודג זה ק"ף על המים
וזה מושך עמו על שפת הים:
כלאים בנאוו לארץ לא נהגה דמנא
המלויה בלרץ היא וכל חוצה קרקע
אין נוסב אלא בלרץ מן המורה:
אידי ואידי מקום חיובא. אס היה
מנהיג ספינה ציס צני דגים של
שני מינין חייב דהא דרשין למניהו
למניהו: **מיצשה:**

הדרן עלך

שור שנגנה את הפרה

עד ^אוירא אלהים את האור לא כתיב טי"ת ^בוא"ר יהושע בן לוי הוראה
הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתיבא: וכן
חיה ועוף כיוצא בהן וכו': אמר ר"ל ^גכאן שנה רבי ^דתרנגול טווס ופסיוני
כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא
מין חד הוא קמ"ל: ^האמר שמואל ^ואוו וואוו הבר כלאים זה בזה מתקף לה
רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי
זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אלס קועיה
והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי ^זיה ביציו
מבחין וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה חדא ביעתא בשיחלא
והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש ^חהמרביע
שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה
דעולא אתיא למניהו למניהו מיבשה בעי רחבה ^טהמנהיג בעיזא ושיבטא
מהו מי אמרין כיון דעיוזא לא נחית בים ושיבטא לא סליק ליבשה
לא כלום עביר או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא
אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה
לארץ הכי נמי דמוחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה
לארץ לא מקום חיובא ^יהכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגנה את הפרה

אמר ר"ל כאן שנה רבי תרנגול טווס ופסיוני בו מהו דתימא
מין אחד הוא קמ"ל. ^אואע"ג דלא אשמעי' ממנתימן דליהו
תרי מיני אע"ג דרבו בהדי הדדי ולא שמעינן אלא דליקור כלאים
שיך בעופות מ"מ אחי שפיר דהכי קאמר ר"ל כאן שנה רבי
כלומר כיון ששנה רבי דיש כלאים
בעופות א"כ תרנגול טווס ופסיוני
כלאים זה צוה כי מסביר דנפשי
יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים
זה מזה ואינם מין אחד ואע"ג דרבו
בהדי הדדי וכיוצא בזה יש ציטמות
בפרק חרש (דף קיג:) ובהנזקין (גיטין
נה.) אמר רבא מעדותו של רבי
יוחנן בן גודגל שהעיד על חרשת
שהשירה אביה שיוצאת בגט אמר
לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי
וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה
מגורשת מי לא א"ר יוחנן בן גודגל
לא צעין דעת ה"נ כו' פשיטא מהו
דמינא כיון דלמך כנסי שטר חוב
זה בטולי בטליה קמ"ל אע"ג דלא
דע רבא ממילתיה דרבי יוחנן בן
גודגל דלא צלילה צמה שאלמך
כנסי שטר חוב זה אלא מסביר
דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו שמעי'
ליה וכיוצא בזה יש הרבה בגמרא:
המרביע שני מינים. ר"י צ"ר
יהודה היה מגיה

המנהיג צ' מינים שבים לוקה משום
דצבראשית רבה (פ"ג) וצירושלמי
כלאים (פ"ג) משמע דלי אפסר
להרביע דגים ומיהו אין לר"י להגיה
דדגים דוקא הוא דמשמע דאין
להרביעם אצל מין חיות הים שיך
ציה איסור הרבעה והכא איכא
לאוקומי במין מיה שיכול אדם להרביע
דקאמר בצבראשית רבה המרביע מין
חית הים לוקה וצמר הכי קאמר כל
מקום שנאמר צו למניהו כלאים נוסב
צו ופריך ארץ בייחא והרי דגים
שנאמר צוה למניהו וכי כלאים
הרבעה צהם והאיך יכול להרביעם
ומשני דהא דקאמר דגים כלאים
נוסב צהם היינו דוקא בהנהגה אצל
בהרבעה לא משכחת לה משמע
דנחיות הים משכחת שפיר בהרבעה
להכי לא פריך שם אמרביע חיות
הים היאך לוקה אלא אמרן דלמך כל
שנאמר צו למניהו דלמך דמרבי דכל בהמתך
לית לן לרביי אלא כל מיני דיבשה שאדם רגיל לחמר אחריהם ^אדנחמר כתיב קרא דבהמתך גבי שבת: **למינהו** מיבשה. וא"ת
ומה לר"י ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדכתיב בגופיה למניהו דבאלו טריפות (חולין דף ס. וסע) משמע דלי הוה כתיב למניהו בנאוו של
דשאים איסור להרביע שני דשאים זה צוה וי"ל דלמניהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב איסור כלאים אי לא חוקותי תשמרו דריש
שמואל חוקות שחקקתי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעה בראשית שכתב צו למניהו והיינו למניהו דיבשה דבהמה ואילן דאורי ציה
קרא דחוקותי אצל מלמניהו דים לחודיה ליכא למילף מיניה דגים וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרצנן דבפ' ד' מיתות (פאהרין דף ס. וסע) ^ב
דלא מיתביי צני נח לא בכלאים ולא בהרבעה אלמא לא דרשין למניהו וי"ל נהי דלא דרשין למניהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמזהר
צוה רחמנא לגבי ישראל דהוה צוה כלאים דרשין ליה ונ"מ לגבי דגים א"כ להרכבת אילן דקרא דשדך לא מייירי אלא צורעים והשתא
דכתיב למניהו צהילן דרשין מיניה מה בהמתך בהרבעה אף שדך בהרכבת אילן וצאה פליגי ר"א ורצנן דר"א יליף מחוקותי שחקקתי
לך כבר שהוה צני נח על הכלאים כלומר מלמניהו ורצנן לא ילפי מיניה אלא שגרמזו מלמניהו דמעשה בראשית ומ"מ לא נאסרו
לצני נח ואחי שפיר דלתיא אפילו כרצנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלאים להרבעה בהמתך בהמתך משבת לרביי עופות תיפוק
ליה מלמניהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דלי לאו ג"ש לא הוי מפקי קרא דבהמתך ממשמעותא אצל השתא דלתי ג"ש ומפקא לקרא
ממשמעותא מרבינן אפילו דגים למניהו למניהו מיבשה: **המנהיג בעיזא ושיבטא.** וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דבשני מינים שבים חייב
והא למניהו גבי הרבעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה כדמוכח בפ' ד' מיתות (סע) דלא מיתסקרי צני נח בהרביעה וזריעה
ולא חוקותי חוקות שחקקתי לך כבר כלומר בלמניהו דמעשה בראשית אלא דומיא דבהמתך לא תרביע מה בהמתך בהרבעה אף
שדך בהרכבה וי"ל דסבירא דמוקמינן למניהו צין ציראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמינו איסורי במקום אחר לצני נח בהרבעה
ולשטרלא אף בהנהגה ועי"ל כי היכי דילפינן כולו משבת ה"ל ילפינן שבת בהמתך בהמתך מהרבעה לאסור דגים בשבת במלכא והרי
ילפינן כלאים בהנהגה משבת: **א"ל** מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה **לארץ.** כגון צברוגה אחת בסמוך
בפחות מג' טפחים דלר"י להרחיק צין זרע לזרע כדמוכח במג' שבת פרק א"ר עקיבא (דף פה.) והא דבעי ר' יאשיה חטה ושעורה
וחרצן במפולת יד להמחייב בכלאי הכרס קאמר אצל בכלאי זרעים חייב בחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרצנן דלא צוה אלא
צ' מינין אצל ר"י פליג ומלר"י שלשה זרעים או מג' מינין או מג' מינין דתנן (כלאים פ"א מ"ט) הזורע חטה ושעורה כאחד חייב
ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחטה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלנד שהיוו שלשה:

הדרן עלך שור שנגנה את הפרה

- (א) [ע"י מוס' צ"ב קיג. ד"ה
מתייחן.] (ב) [נענין יעקב
איתא ר' יהושע בן לוי.
(ג) ברכות מ., (ד) [וספספא]
דכלאים פ"א.] (ה) [ובמורה
ת., (ו) סנהדרין טז.
(ז) [נדרים ה.] (ח) [נדרים
א., (ט) [ד"ה הרביע],
(י) [ד"ה מקום].

תורה אור השלם

1. ושמתיך למורש קפר
ואגמי מים וטאטאיתך
במטאטא השמד נאם יי
צבאות. ישיעיהו יב כד
2. טמאתה בשוליה לא
וקרה אמריה ותרד
פלאים אין מניחם לה
קרא יי את עניי יי
הגדיל אויב: איכה א ט
3. טבעו בארץ שעריה
אבר ושבר בריהיה
מלכה ושרה בגימין אין
תורה גם נביאיה לא
קמאו חזון מתי.
איכה ב ט
4. וקרא אלהים את
הארץ כי טוב ויברך
אלהים בין הקאר ובין
החשקן: בראשית א ד

הגהות הב"ח

- (א) תוס' ד"ה אלא וכו'
דבמחמר כתיב קרא:

גליון הש"ס

גמ' אס לאו שאני יודע
בו. ע"י צ"ב קיג ע"א
מורה מתייחן: שם
המנהיג בעיזא ושיבטא.
ע"י ע"ז דף ט ע"א מוס'
ד"ה וסימנן:

לעזי רש"י

פואר"ן [פאר"ן]. טווס.
פירדי"ן [פירדי"ן].
קורא (עוף). כ"ק. חרשות.

מוסף רש"י

אוור ואורו הבר. אוו
של יסוב ואוו של נח
כלאים להרביע (בכורות
ח.). המנהיג בעיזא
ושיבטא. קשר קרון לג
שבים ולעז ציבשה על
שפת הים ושניה מנהיגים
אוחם. מהו. לוקה משום
מנהיג בכלאים או לא,
מורס צבור ובחמור לאו
דוקא. דכל תרי מיני נמי
אסרי (פאהרין טז.)
הדרן עלך שור שנגנה
את הפרה

ק א מ"י פ"ט מהלכות
כלאים הלכה ה סמג
לאוין רפא רפב טוש"ע י"ד
סי רלו טוש"ע ו:
קא ב ג מ"י שם טוש"ע
סע טוש"ע ז:
קב ד מ"י שם הל' ח
טוש"ע שם סעיף ח:
קג ה מ"י שם הל' ח:

רבינו חננאל

תרנגול וטווס ופסיוני
כלאים זה בזה. פירוש
בלעז פסניו, שאל ויבא
שליו תרנגורו שאילו
בישרא ואיתי פסיוני. האי
אריך קקיה והאי גוצא
קקיה הכי נמי דכלאים זה
בזה. פ"י שוקיו. רב פפא
אמר הא טענא חדא ביעתא
בשיחלא והא טענא טובא
בשיחלא. פ"י אוו בר
טוענא חדא ביעתא
ודוגרת עליה, ואוו של
יישוב טוענא בצימס הרבה
ויולדת אותם, ועוד
ממילאת אשכול שלה
בצימס טובא ויולדת
ודוגרת על כולן. הנהיג
בעיזא ושיבטא מהו. פ"י
שיבטא דג גדול כענין
בהמה גדולה בים.